

УДК 351.75

А.М. ПОДОЛЯКА, канд. юрид. наук, Інститут права Міжрегіональної академії управління персоналом

ПОВНОВАЖЕННЯ, КОМПЕТЕНЦІЯ ТА ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

Ключові слова: суб'єкти охорони, охорона громадського порядку, компетенція і повноваження, механізм охорони громадського порядку

Суб'єкти охорони громадського порядку в межах своєї компетенції мають право діяти залежно від умов і обставин, в яких вони знаходяться. Їх діяльність регламентується законами, вона здійснюється в певних формах, які відображають зміст функцій охорони громадської безпеки, через них реалізуються повноваження і обов'язки суб'єктів охорони громадського порядку [1, с.68].

Органи державної влади та місцевого самоврядування, їх посадові особи, громадські організації, окремі особи, що забезпечують громадський порядок, виконують, застосовують, дотримуються й використовують різні форми реалізації права через правові норми. Охорона громадського порядку забезпечується системою суб'єктів права, в компетенцію котрих законом включені повноваження, обов'язки і відповідальність в галузі забезпечення громадського порядку.

При очевидній тотожності понять «повноваження» і «компетенція», вони несуть різне змістовне навантаження.

«Компетенція» - який має певні повноваження, повноправний, повновладний [2, с.445]; «повноваження» - право надане комунібудь для здійснення чогось, права надані особі, організації або підприємству органами влади; «повноваження» - який має певні повноваження [2, с.814].

Компетенція є більш широким поняттям, ніж повноваження. Компетентність полягає у

можливості бути здатним на певну діяльність, вирішувати широке коло питань, володіти широкими повноваженнями. Поняття «повноваження» є більш вузькими, вони конкретизовані за посадою, або за функціональними обов'язками. Звідси, наприклад, назва «Уповноважений Верховної Ради України з питань прав людини», «оперативний уповноважений карного розшуку», «ділничний уповноважений» й т.д.

З огляду на це, метою статті є дослідження повноважень, компетенції та принципів діяльності суб'єктів охорони громадського порядку, її новизна міститься в поєднанні означених повноважень, компетенції та принципів в єдиному механізмі охорони громадського порядку.

До системи суб'єктів, що безпосередньо здійснюють на практиці охорону громадського порядку, можна віднести будь-які органи, підприємства, організації, установи (незалежно від форм власності), а також громадські організації, трудові колективи і окремих громадян України (незалежно від їх віку, статі, національності, релігійних переконань, ставлення до права і правоохоронної діяльності, сімейного стану, освіти, посад, що вони займають, інших їх особистих ознак і властивостей), а також осіб без громадянства та іноземців за умови, якщо всі вони або кожен з них окремо на практиці здійснюють чи здійснювали заходи щодо охорони і зміцнення громадського порядку, попередження правопорушень, вживали інші правоохоронні заходи [3, с.110]. Із загальної системи суб'єктів охорони громадського порядку необхідно виділяти суб'єкти державного управління охороною громадського порядку, до якого відносяться державні органи, державні установи, організації, підприємства, діяльність котрих направлена на розробку, прийняття і реалізацію заходів, пов'язаних з державним управлінням у сфері охорони громадського порядку, на організацію, контроль і управління діяльністю по виявленню, обмеженню, усуненню криміногенних явищ і процесів, що посягають або можуть посягати

на громадський порядок.

Суб'єктами охорони громадського порядку в широкому розумінні є: держава та її законодавчі, виконавчі, судові органи, прокуратура, структури, що забезпечують діяльність Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, інші органи й установи, яким державою делеговано певні повноваження з охорони громадського порядку з відповідним розподілом серед них компетенції, форм і засобів її здійснення; громадські організації та об'єднання, окремі громадяни, яким право здійснювати правоохоронну діяльність усіма законними способами надано Конституцією України та іншими законами України. Діяльність суб'єктів охорони громадського порядку у вузькому розумінні полягає в тому, що така діяльність є основною формою функціонування для окремих із них, спеціально створених для виконання функцій охорони правопорядку. Основні напрямки їх діяльності визначаються функціональним розподілом та наявністю спеціалізації у системі суб'єктів охорони громадського порядку: досудове розслідування кримінальних справ, забезпечення безпеки громадян, захист громадян у кримінальних і цивільних справах, надання юридичної допомоги, прокурорський нагляд, організація виконання покарань. Відповідно до основних напрямків створені і суб'єкти охорони громадського порядку: органи міліції, досудового слідства, прокуратура, державна служба виконання покарань, органи юстиції та інші.

Характерними ознаками державних суб'єктів охорони громадського порядку є:

- владний характер їх діяльності, що полягає у захисті ними певних суспільних відносин; необхідність владного забезпечення охороняємих відносин зумовлює застосування права;

- підзаконність діяльності, здійснюваної суб'єктами охорони громадського порядку, що передбачає виконання повноважень в регламентованих законами процедурних (процесуальних) межах і формах;

- застосування правових норм в діяльності суб'єктів охорони громадського порядку в певній послідовності, в детально регламентованих стадіях, після виконання яких складається встановлений законом правозастосовчий акт, де фіксуються конкретні правові приписи;

- правозастосовчий характер рішень, що приймаються суб'єктами охорони громадського порядку, полягає не у встановленні нових норм права, у застосуванні відповідних діючих норм, характерних своїм правоохоронним спрямуванням;

- запобіжний характер примусу з метою припинення протиправної діяльності;

- чітко визначені компетенція і повноваження, функції і завдання суб'єктів охорони громадського порядку.

Систему суб'єктів охорони громадського порядку можна кваліфікувати за багатьма ознаками та показниками, змістом, масштабами діяльності, характером і формами відповідної управлінської діяльності, ступенями підпорядкування, владними повноваженнями.

Відповідно до місця і ролі в загальній системі охорони громадського порядку, характером і формами впливу на охорону громадського порядку і боротьбу зі злочинністю, суб'єкти охорони громадського порядку можна розділити на такі, що:

- а) визначають основні головні напрямки державної політики у сфері охорони громадського порядку на достатньо тривалі терміни (Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України);

- б) забезпечують охорону громадського порядку за окремими напрямками (МВС України та його галузеві відомства, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба та ряд інших центральних органів виконавчої влади);

- в) визначають основні напрямки охорони громадського порядку на певній території і на певні періоди та здійснюють конкретні заходи для їх реалізації (обласні та районні державні адміністрації, головні управління

МВС в областях та в містах Києві та Севастополі, та інші органи виконавчої служби в областях і районах, в компетенцію яких входять питання охорони громадського порядку);

г) їх діяльність ґрунтується на основі законодавства про місцеве самоврядування та інших законах України;

д) як суб'єкти-громадські організації правомочні здійснювати організаційні функції з охорони громадського порядку, розробляти і реалізовувати заходи по забезпеченню громадського порядку (добровільні народні дружини, групи самозахисту населення, ради профілактики та ін.);

є) здійснюють контроль за дотриманням законності, забезпеченням прав і свобод людини в процесі охорони громадського порядку (органи прокуратури, інші державні контролюючі органи);

ж) як суб'єкти-фізичні особи, яким надано повноваження в охороні громадського порядку, або вони у відповідності із законом добровільно взяли на себе такі повноваження в конкретній ситуації.

М.В. Білоконь дає наступну класифікацію суб'єктів охорони громадського порядку залежно від участі в охороні громадського порядку, попередження відповідних правопорушень і злочинності як такі, що:

- визначають основні (стратегічні) напрями охорони громадського порядку й боротьби з правопорушеннями і злочинністю на достатньо тривалий час;

- визначають тактичні напрями охорони громадського порядку й боротьби з правопорушеннями й злочинністю на певні періоди, проміжки часу в залежності, наприклад, від конкретної криміногенної обстановки чи ситуації, що склалася у даному регіоні чи на даній території, або на конкретному об'єкті та ін.

- здійснюють безпосередньо управління окремими напрямками охорони громадського порядку й боротьби з правопорушеннями і злочинністю;

- організують профілактику, вияв і припи-

нення конкретних видів незлочинних правопорушень і злочинів, що посягають, або можуть посягати на стан громадського порядку, та їх попередження у майбутньому;

- розробляють комплексні заходи попередження, нейтралізації, обмеження, припинення чи усунення дії криміногенних факторів, явищ і процесів, що впливають на стан громадського порядку та забезпечують захист соціальних цінностей;

- здійснюють аналітичне і прогностичне забезпечення охорони громадського порядку й контролюють ефективність попередження правопорушень і злочинності конкретними попереджувальними заходами, тощо [3, с.111-112].

Комплекс завдань, цілей і функцій забезпечення охорони громадського порядку вимагає від суб'єктів охорони громадського порядку різносторонньої діяльності, яка здійснюється в адміністративно-правових формах. Ефективність діяльності суб'єктів охорони громадського порядку в значній мірі залежить від використання найбільш доцільних форм правового забезпечення, методів управління, організації виконання заходів громадського порядку.

Адміністративно-правові форми діяльності суб'єктів охорони громадського порядку відображають не тільки специфіку повноважень суб'єктів, насамперед державних органів і місцевого самоврядування, але й регулюють усі суспільні відносини, що виникають в процесі виконавчо-розпорядчої діяльності інститутів держави і суспільства по забезпеченню особистої і громадської безпеки в громадських місцях.

У науковій літературі існують різні підходи до визначення характеру і змісту адміністративно-правових форм діяльності суб'єктів охорони громадського порядку. Так, І.І. Веремеєнко вважає, що адміністративно-правовому регулюванню підлягають усі суспільні відносини в сфері охорони громадського порядку і громадської безпеки, що виникають в процесі державної діяльності по забезпеченню особистої і громадської безпе-

ки від адміністративних правопорушень, тобто порушень, які не представляють собою значної громадської небезпеки. На його думку, підставою виникнення організованих правопорушень у сфері охорони громадського порядку має бути тільки адміністративне правопорушення [4]. На думку, Л.Л. Попова і М.І. Єропкина адміністративно-правові форми діяльності суб'єктів охорони громадського порядку можуть бути використані і для припинення злочинних діянь (використання спецзасобів, застосування зброї і т.п.) [с.179].

Потрібно мати на увазі, що використання адміністративно-правових форм в цілях охорони громадського порядку здійснюється одночасно і з метою запобігання та боротьби зі злочинністю, оскільки нормативні акти вищих органів державної влади містять е собі не тільки норми адміністративного права, але і норми інших галузей права.

Окремі вчені, об'єднуючи форми і методи правового регулювання суб'єктів охорони громадського порядку, досліджують тільки форми пов'язані з правостановленням, правозастосуванням і правоохороною. Інші дослідники розділяють адміністративно-правові форми за цілеспрямуванням, змістом, способом виявлення суб'єктом безпеки тощо [1, с.69-72].

Адміністративно-правові форми забезпечення діяльності суб'єктів охорони громадського порядку за ознаками цілеспрямування можна розділити на внутрішні і зовнішні:

- внутрішніми будуть ті, метою яких є структурні перетворення, зміни, удосконалення в самому суб'єкті забезпечення громадського порядку (в середині системи суб'єктів охорони громадського порядку), потрібні для більш ефективного виконання тих чи інших функцій охорони громадського порядку;

- зовнішніми адміністративно-правовими формами діяльності суб'єктів охорони громадського порядку будуть ті, які мають забезпечити функціонування суб'єкта в зовнішньому середовищі, наприклад, встановлення партнерських відносин органу внутрішніх

справ з населенням, проведення розшукових заходів на території обслуговування.

На практиці адміністративно-правові форми часто використовуються в змішаній формі, коли здійснюються заходи внутрішнього призначення (удосконалення структури, посилення службової підготовки, інструкції та ін.) разом із зовнішніми (спільне патрулювання з громадськими формуваннями, чи спільні заходи з іншими правоохоронними органами).

За змістом форми забезпечення охорони громадського порядку можуть бути правотворчі і правореалізуючі. Правотворча діяльність суб'єктів охорони громадського порядку полягає в розробці і прийнятті правових актів в сфері охорони громадського порядку, їх змінах і доповненнях, та в припиненні їх правової сили уповноваженими суб'єктами, зокрема, Верховною Радою України, Президентом України, Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади, представницькими органами місцевого самоуправління. Правотворча діяльність реалізується через прийняття законів, указів, постанов уряду, відомчих розпоряджень, наказів та ін. Правозастосовча діяльність суб'єктів охорони полягає в реалізації ними на практиці правових актів з питань забезпечення громадського порядку.

За способами вираження форми забезпечення громадського порядку можуть бути письмовими, усними, переданих за допомогою сигналів і жестів, технічних засобів зв'язку. Правотворчі форми за суб'єктами охорони громадського порядку і правовій силі діляться на закони, укази, постанови, розпорядження, накази. За назвами передбачається можливість тільки таких нормативних актів, які входять в компетенцію певного суб'єкта і визначені відповідними правовими нормами. Так, закони приймаються тільки Верховною Радою України, укази видає тільки Президент України, органи місцевого самоврядування - загальнообов'язкові рішення.

Суб'єкти охорони громадського порядку

за юридичною легітимністю діляться на такі, що:

а) створені відповідно до Конституції України, Законів України для виконання завдань і функцій держави в сфері охорони громадського порядку і громадської безпеки (Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України, Прокуратура, Державна служба виконання покарань);

б) засновані у встановленому законодавством порядку для забезпечення виконання повноважень і належного функціонування основних служб, установ, та організацій державних органів (Адміністрація Президента, апарат Верховної Ради України, Державна судова адміністрація, Державна податкова адміністрація України та інші);

в) безпосередньо на місцях виконують функції охорони громадського порядку і громадської безпеки (органи міліції, прокуратури, місцеві виконавчі органи державної влади, податкова міліція та ін.);

г) діють на засадах місцевого самоврядування і громадських організацій.

За принципом поділу влади суб'єкти охорони громадського порядку поділяються на законодавчі, виконавчі, судові. Відповідно до дій в просторі суб'єкти охорони громадського порядку можуть виступати як державні органи і органи місцевого самоврядування.

За часом суб'єкти охорони громадського порядку можуть бути постійними і тимчасовими. Абсолютна більшість суб'єктів охорони громадського порядку діють на постійній основі, відповідно до Конституції України, Законів і статутних відомчих нормативних актів. Разом із тим, можуть мати місце і суб'єкти охорони громадського порядку, діяльність яких носить тимчасовий характер; такими є тимчасові парламентські слідчі комісії, органи управління на період введення надзвичайного стану, координаційні комітети для здійснення певних правоохоронних функцій тощо).

За методами прийняття рішень суб'єкти

охорони громадського порядку поділяються на колегіальні (Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Верховний Суд України, міська Рада та ін.) та індивідуальні, одноособові (Президент України, Генеральний прокурор України, начальник органу внутрішніх справ).

Кожний суб'єкт охорони громадського порядку має свій особливий правовий статус, і в той же час вони мають спільні риси, виступають як суб'єкти правовідносин та діють на загальних для всієї системи суб'єктів охорони правопорядку принципах.

Суб'єкт правовідносин за Рабиновичем П.М. - це правоздатний суб'єкт суспільного життя, який є носієм юридичних прав і обов'язків. Юридичною передумовою набуття учасникам суспільного життя статусу суб'єкта правовідносин є наявність у нього принаймні правоздатності, а щодо певних правовідносин ще й дієздатності.

Суб'єкти правовідносин поділяються на:

а) людей (фізичних осіб) - громадян даної держави, іноземців (громадян інших держав), біпатридів (громадян двох держав);

б) об'єднання - державні (державна в цілому, її організації - органи держави, державні установи, підприємства), громадські організації (громадські організації, рухи, органи громадської самодіяльності, громадські підприємства й установи);

в) соціальні спільноти - народ (нація), територіальні громади (за адміністративно-територіальними одиницями, виборчими округами тощо), трудові колективи [6].

Суб'єкти охорони громадського порядку, вступаючи у правовідносини у сфері охорони правопорядку, попередження правопорушень і боротьби зі злочинністю, здійснюють свою діяльність на засадах законності, демократизму, гуманізму, економічності, науковості, професіоналізму, компетентності, диференціації і конкретності.

Законність - як принцип діяльності суб'єктів охорони громадського порядку полягає в тому, що все здійснюється на правовій основі, а заходи охорони громадського

порядку не повинні суперечити закону. Законність - це головний принцип правової держави, він являє собою суворе й обов'язкове дотримання законів і підзаконних нормативних актів усіма суб'єктами права - державними органами, громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування, посадовими особами і громадянами та іншими особами й поширюється на всі сфери суспільного життя, в т.ч. і на охорону громадського порядку.

Демократизм в діяльності системи охорони громадського порядку означає, що ця діяльність є не тільки державним обов'язком, але й всього суспільства. До охорони громадського порядку, захисту прав і свобод людини залучаються, крім посадових осіб суб'єктів охорони громадського порядку, і громадські організації, громадяни, представницькі органи місцевого самоврядування. Охорона громадського порядку здійснюється, як правило, гласно, відкрито.

Гуманність охорони громадського порядку виявляється в тому, що законом заборонено застосовувати такі заходи охорони громадського порядку, які суперечать принципам й нормам загальноприйнятої суспільством моралі, зокрема, таких, які пов'язані з жорстокістю, насильством, тортурами, принижують честь і гідність людини, порушують її недоторканість.

Діяльність суб'єктів охорони громадського порядку має ґрунтуватись на економічній обґрунтованості, на витратах, передбачених в державному і місцевому бюджетах, тобто на законному фінансуванні, яке повинно бути економічно обґрунтованим і адекватним зусиллям суб'єктів охорони по забезпеченню правопорядку в країні. Економічність не означає мінімальних витрат на охорону громадського порядку, вона має бути доцільною і вигідною для суспільства, забезпечувати належне функціонування всієї системи суб'єктів охорони громадського порядку.

Науковість в діяльності суб'єктів охорони порядку передбачає, що вона здійснюється з використанням сучасних досягнень науки,

техніки, передового досвіду, в наявності власних науково-дослідних установ і наукових кадрів, в науковій організації праці і науковій організації управління.

Професіоналізм в охороні громадського порядку проявляється в тому, що основні заходи з охорони порядку, боротьби зі злочинністю, попередження правопорушень, вся діяльність суб'єктів охорони громадського порядку має здійснюватись на професійній основі, відповідно підготовленими кадрами правоохоронних органів, в створенні умов для підвищення і удосконалення ефективності, в їх умінні володіти всіма засобами, методами й прийомами охорони громадського порядку. Комплексність означає, що заходи з охорони громадського порядку, попередження правопорушень і боротьби зі злочинністю мають вживатись комплексно, як до єдиного цілого. Діяльність кожного суб'єкта охорони громадського порядку повинна здійснюватись з урахуванням всіх його можливостей, у взаємодії з іншими суб'єктами охорони.

Диференціація необхідна для визначення специфіки окремих напрямів охорони громадського порядку, попередження правопорушень, боротьби зі злочинністю, врахування деталей і особливостей тих чи інших видів правопорушень. Конкретність у діяльності суб'єктів охорони громадського порядку знаходить своє відображення у спрямованості заходів охорони на причини і умови, що сприяють виникненню правопорушень, у конкретності обов'язків і відповідальності, компетенції і повноважень суб'єктів охорони.

Вищенаведені принципи діяльності суб'єктів охорони громадського порядку є загальними і не є вичерпними. Кожному суб'єкту охорони громадського порядку можуть бути притаманні тільки для нього свої родові принципи. Так, для міліції в нинішній час набуває все більшого значення принцип партнерських відносин з населенням, для суб'єктів охорони, наділених оперативно-розшуковими повноваженнями, важливим є

принцип таємності і негласності в здійсненні окремих оперативно-розшукових заходів. Для суб'єктів охорони громадського порядку, вимушених діяти в надзвичайних екстремальних обставинах, актуальним є принцип оперативності і радикальності, який полягає в невідкладних, оперативних і радикальних заходах охорони громадського порядку, обмеження, локалізації і нейтралізації негативних явищ, допомоги потерпілим, ліквідації шкідливих наслідків окремих криміногенних, техногенного, природного чи іншого характеру явищ.

Система державних суб'єктів охорони громадського порядку попри різних обсягів наданих їм повноважень і компетенцій, мають і загальні функції.

До останніх можна віднести:

- розробку правових засад для організації, розвитку і забезпечення діяльності суб'єктів охорони громадського порядку;

- створення та відповідне кадрове, фінансове і матеріальне забезпечення діяльності сил та засобів охорони громадського порядку;

- формування організаційної структури системи суб'єктів охорони громадського порядку, внутрішніх структурних елементів, що входять до її складу;

- визначення функцій та їх розподіл між суб'єктами охорони громадського порядку;

- управління діяльністю системи суб'єктів охорони громадського порядку, координація та організація взаємодії між ними;

- організацію і керівництво комплексними заходами у сфері охорони громадського порядку всіх суб'єктів охорони, частини їх, або їх структурних елементів;

- здійснення контролю, оцінку результативності діяльності суб'єктів охорони громадського порядку, корегування їх цілей, завдань і функцій;

- оперативне, тактичне і стратегічне планування діяльності суб'єктів охорони громадського порядку, прогнозування, виявлення та оцінка умов і причин, здатних викликати ускладнення в суспільному житті, конфлі-

кти, загострення криміногенної ситуації, а також наслідків їх можливого здійснення;

- участь у міжнародних системах охорони громадського порядку;

- розробку відповідної нормативно-правової бази національного характеру, заключення міжнародних двосторонніх та багатосторонніх угод і договорів з питань міжнародного співробітництва в охороні громадського порядку.

Суб'єкти охорони громадського порядку недержавного характеру, такі як органи місцевого самоврядування, громадські організації, фізичні особи виконують функції з охорони громадського порядку, мають свою компетенцію у відповідності з повноваженнями і компетенцією наданими їм законом.

Цілі, завдання і функції суб'єктів охорони громадського порядку реалізуються через механізм охорони громадського порядку, який містить в собі ряд складових. Головними серед них є правові норми, які регламентують діяльність суб'єктів охорони та встановлюють правила, вимоги, умови щодо забезпечення громадського порядку. Правові норми визначають заборони, вказують на неприпустимість поведінки, яка створює небезпеку для прав і свобод людини, інтересів суспільства. Поряд з нормами-заборами в механізмі правової охорони громадського порядку важливу роль відіграють зобов'язуючі норми, які встановлюють обов'язки дотримання певних правил поведінки, необхідність забезпечення прав і свобод людини, гарантії їх охорони. Порядок реалізації повноважень суб'єктів охорони громадського порядку регламентують процесуальні норми, якими встановлюються процедури, спрямовані на реалізацію заходів охорони громадського порядку, попередження правопорушень, боротьбу зі злочинністю. Механізм охорони громадського порядку включає і норми, які встановлюють завдання і компетенцію відповідних суб'єктів, заходи юридичної відповідності, певний процесуальний порядок державного примусу та інших видів припинення проти-

правної поведінки.

Важливим елементом механізму охорони громадського порядку та реалізації прав і свобод людини і обов'язків є процес їх практичного втілення в дійсність. В широкому розумінні воно має забезпечуватись зрозумілими і доступними для кожної правових приписів, що закріплюють процес здійснення прав і обов'язків, наявністю самих прав і обов'язків у вигляді можливих матеріальних і духовних благ та необхідних моделей поведінки людей, суб'єктів охорони, зобов'язаних забезпечити реалізацію прав, відповідного фінансування здійснення прав, ефективних структурних підрозділів системи суб'єктів охорони, захисту та відновлення прав.

Розглядаючи проблему забезпечення громадського порядку як мету діяльності системи суб'єктів охорони, необхідно зазначити, що якщо відносно певної сфери суспільних відносин використовують поняття «порядок», то під ними розуміють стан стійкої упорядкованості. В науковій літературі і в побуті говорять про соціальний, економічний, політичний і правовий порядок. В адміністративному праві громадський порядок є елементом правового порядку в суспільстві.

Порядок як явище утворюється у зв'язку із застосуванням права і базується на ньому. Найважливішою передумовою виникнення порядку є юридичні норми і механізми, які забезпечують їх реалізацію, інакше кажучи, громадський порядок - результат втілення в життя правових норм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кондрашов Б.П. Общественная безопасность и административно-правовые средства ее обеспечения: Монография. -М.: «Щит-М», 1998.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. -К., 2002.
3. Білоконь М.В. Державне управління у сфері охорони громадського порядку: Монографія. -Х., 2004.
4. Веремеенко И.И. Механизм административно-правового регулирования в сфере охраны общественного порядка. -М., ВНИИ МВД СССР, 1981. с. 29-46.
5. Еропкин М.И., Попов Л.Л. Административно-правовая охрана общественного порядка. -Ленинград, 1973.
6. Рабінович П.М. Основи загальної теорії держави та права. -К., 1995.

Подолька А.М. Повноваження, компетенція та принципи діяльності суб'єктів охорони громадського порядку // Форум права. -2008. -№ 1. -С.339-346 [Електронний ресурс]. -Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2008-1/08ratogp.pdf>

Розглядаються повноваження, компетенції й принципи суб'єктів охорони громадського порядку та механізм, через який реалізується охорона громадського порядку.

Подолька А.М. Полномочие, компетенция и принципы деятельности субъектов охраны общественного порядка

Рассматриваются полномочия, компетенции и принципы субъектов охраны общественного порядка и механизм, через который реализуется охрана общественного порядка.

Podoljaka A.M. Power, the competence and principles of activity of subjects in protection of a social order

Powers, the competence and principles of subjects of protection of a social order and the mechanism through which protection of a social order is realized are considered.